

Kritika - A keresztel?

2012 december 08. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Ritka öröm, ha magyar moziban lengyel filmet láthatunk. Külön öröm, ha ez a film még figyelemre méltó is. A keresztel? sötét, feszült b?nfilm, ami magával ragadja a néz?t. Bosszú, irigység, kegyetlenség, barátság: univerzális történet a varsói felh?karcolók árnyékából.

Nem vidám film A keresztel?. Vannak benne gengszterek, de nem gengszterfilm. Mintha korunk h?se, a feltörekv? vállalkozó is felt?nne benne, de mégsem a társadalomkritikai hevület izzítja át a vásznat, és nem a társadalmi mobilizáció mellékzöngéir?l ad látleletet. A keresztel?ben lengyel helyszínek t?nnek fel, és lengyel életek, de mégsem „belügyet” akar elmesélni Marcin Wrona rendez?.

Letisztult, majdhogynem bibliai alaphelyzetet vázol elénk, kevés eszközzel, de nagyon profin. Olyan történetet, ami érhet? és elmesélhet? a világ bármely pontján – nem is csoda, hogy a fesztiválokon jól teljesített. Bár a filmet végig egyfajta balladai homály lengi be, az elején pedig csak villanásnyi jelenetekb?l értesülhetünk bizonyos el?zményekr?l, azért a történet váza egyértelm?en elbeszélhet?.

A nagy egymásra találás

Forrás: Vertigo Méda

Adva van egyfel?l Michal, aki semmiben sem sz?kölködik: jó állás, pazar lakás, gyönyör? feleség és egy egészséges fiú utód. Az ? keresztel?jére készülnek, amikor felbukkan Janek, a gyerekkori barát. A közös múlt összeköti ?ket – mindketten a lecsúszott vidéken próbáltak egykor érvényesülni, és nem éppen a törvény bet?it szem el?tt tartva –, pedig látszólag nagyon más irányba visz az útjuk. A katonaság karjaiból épp csak kiszabadult Janek céltalanul l?dörög az életben, míg Michal nem csekély büszkeséggel mutat körbe az elegáns lakóparki ház tetejér?l a környez? házak ablakaira: a cég termékei, ahonnan a láthatóan nem csekély keresetet hordja haza.

Ezen a ponton még hihetnénk, valamiféle társadalomrajz bontakozik ki majd a szemünk el?tt, a lengyel kapitalizmus m?ködését ismerhetjük meg, de hamar egyértelm?södik: b?nfilmr?l, morális kérdéseket feszeget? súlyos drámáról van szó inkább. Michal bezzegélete ugyanis nem több, mint kellemesen dekorált paraván, ami mögött sötét és nyomasztó valóság honol. Annak idején, amikor letartóztatták, félelmében felnyomta a helyi gengszter, Gruby (vagyis „Dagadt”) testvérét. A banda a nyomára bukkant Varsóban, Michalnak pedig, ha jót akar, rendszeresen fizetnie kell.

Csakhogy fogytán a pénz, és a jó útra tért családapa tudja, hogy zsarolói tényleg mindenre képesek – err?l a néz? is meggy?z?dhet egy igencsak brutális jelenetben, amikor Grubyék el?bb válogatott módszerekkel megkínoznak majd a halálba küldenek egy fizetési hátralékot felhalmozó házaspárt. Persze Janek, akire mint keresztapára vár majd feladat a közelg? családi eseményen, szintén nem vonhatja ki magát a történésekb?l, f?leg azután nem, hogy Gruby az említett kivégzést egyfajta beavatási szertartásnak is szánja, amivel Janek bizonyíthatja hozzá való h?ségét. Michal viszont lényegében utódjának szánja a gyerekkori barátot, és igyekszik rábeszélni, hogy amennyiben vele történik valami, gondoskodjon a családjáról. Így jutunk el a keresztel? napjáig, ahol a fokozódó feszültség eléri tet?pontját, és elrendez?dik h?seink sorsa. Michal halála elkerülhetetlennek látszik, a hogyant és a miként illet?en viszont tartalmaz egy kegyetlen csavart a film.

Varsói életkép

Forrás: Vertigo Média

Wrona kevés eszközzel és a kihagyásokat bátran megengedve magának képes olyan feszültséget teremteni, ami már a film elején a néz? b?re alá kúszik, és nem lehet szabadulni t?le. Ezt er?síti az is, hogy bizonyos szempontból „visszaszámlálás” zajlik, a keresztel? kijelöli a drámai végpontot, és hiába szorítanánk Michalnak, vagy várnánk, hogy a barátság ereje majd meseszer? szabadulástörténetté nemesíti a kegyetlen sztorit: nincs menekvés. Nincs menekvés a múlt el?l, a hazugságok, a bosszú és az irígység démonai el?l.

Kiábrándító, ám éppen ett?l hiteles film A keresztel?. Szó sincs gengszterromantikáról – amelynek kissé bugyuta példája északi barátainknál a kultikus Fiatal farkasok cím? mozi 1995-b?l –, és a rendez? attól is tartózkodik, hogy valamiféle er?ltetett magyarázattal tegye helyre a történések mozgatórugót, nem akarja a társadalmi viszonyokat tetemre hívni, ahogy a morális generálszósszal sem önti nyakon komor példázatát. Friss és új arcokkal meséli el a történetet, a színészvezetésre éppúgy nem lehet panasz, mint a jól megírt forgatókönyvre.

Mai mozi ez, egyetemes és nem helyi érdek? történet, amit mégiscsak színeznek olyan mozzanatok, amelyek egyértelm?sítik, hogy Lengyelországban játszódik a film. A gyengeséget rejteni hivatott, er?ltetett férfias gesztusok, a n?t egyszerre tisztel? és kicsit lesajnáló patriarchális családf?i szerep mindenáron történ? fenntartásának parancsa vagy a kiüresed? hagyományokhoz való makacs ragaszkodás, ha nem is csak Lengyelországra, és f?ként nem a lengyel társadalom egészére jellemz? sajátosságok, de ugyanúgy hozzátartoznak az ottani valósághoz, mint a dinamikusan fejl?d? f?város felh?karcolói tövében tanyázó b?n és kíméletlenség. A magyar néz? pedig sajnos jobbára csak irigykedhet. Nem csak azért, mert Lengyelországban számos hazai film készül évr?l évre, hanem mert már sokadjára derül ki – igaz, ritkán lehet err?l magyar moziban meggy?z?dni – hogy a lengyel filmipar igencsak jó formában van.

(A keresztel?. Színes, feliratos, lengyel filmdráma, 86 perc, 2010. Rendez?: Marcin Wrona. Forgalmazó: Vertigo Média)

mno.hu - **Szathmáry István Pál**

Ajánló